IACOBI SEGUERIJ PHILOSOPHI, ET THEOLOGI GALLI RUTHENENSIS ORATIO SICUT...

Jacques Seguier

11 1 49

1111. 19
A I

IACOBI SEGVERII PHILOSOPHI, ET THEOLOGI GALLI RVTHENENSIS

ORATIO

Sicut habita eſt Romæ in Sacello Pontificio ad Vaticanum in funere HENRICI IV. Regis Chriſtianiſsimi, quinto Kal. Iunij M. DC. X. edita.

ROMÆ,
Ex Typographia Iacobi Maſcardi. M. DC. X.
SVPERIORVM PERMISSV.

1.

ILLVSTRISSIMO VIRO FRANCISCO DE SAVARY DOMINO DE BREVES,

Regis Chriſtianiſsimi ad Sedem Apoſtolicam Legato.

IACOBVS SEGVERIVS S. P.

HABVI nuper, Vir Illuſtriſsime, coram Summo Pontifice, & conſeſſu ampliſsimorum Cardinalium, aliorumq; nobiliſsimorum hominum breuem Orationem de laudibus HENRICI IV. Regis Chriſtianiſsimi, quem per hoſce dies magno bonorum omnium mœrore violenta mors inuidit publicæ vtilitati. In quo genere ita verſatus ſum, vt pauca admodũ ex tanta copia delibauerim, plura enim dicere, neque temporis quod mihi conceſſum erat, breuitas patiebatur, neque dignitas loci: & certè ſingula percenſere, quæ de tanto Principe dici poſſent, opus eſſet multorum dierum. Mihi autem hæc quantumuis pauca pro tempore ſufficere viſa ſunt: nihil enim ego aliud in toto hoc negotio mihi propoſui, quàm imperata facere, & ſuperioribus obtemperare. Non deerunt qui iſta grauiore, atque ornatiore dicendi genere perſequantur, ſed qui maiori, quàm ego pietate ſit in Patriam, atque Regem repertum iri puto neminem. Vale Romæ ex ædibus S. Ludouici ad diem VII. Menſis Iunij M. DC. X.

ORATIO.

NON dubito, Beatiſſime Pater, te acerbiſſimum doloris ſenſum percepiſſe, poſteaquam tibi renuntiatum eſt HENRICVM IIII. Regem Chriſtianiſſimum impiorum graſſatorum, ac ſceleſtiſſimorum hominum gladijs per ſummum nefas occubuiſſe. Neque verò tu id obſcuris argumentis ſignificaſti, cum totam eam noctem, præ doloris magnitudine penè inſomnem duxeris; & vt communem totius Eccleſiæ Catholicæ parentē decet; tanti Principis animum Deo Opt. Max. Sanctiſsimis, & ardentiſſimis precibus commendaris. Quare nemini dubium eſſe poteſt, te commemoratione maximarum virtutum Regis Chriſtianiſſimi magnoperè lætari, cupereque, vt illius memoria immortalis, æternaq. ſit, qui nihil vehementius, aut ardentius, quamdiu ſuperſtes fuit, deſiderauit, quàm vt ſacroſanctæ Apoſtolicæ, & Romanæ Eccleſiæ apud omnes nationes, auctoritas permaneret. Dicam ergo fretus illa tua ſolita benignitate, quam quotidiè omnes magni, miniq. experiuntur pauca quā breuiſſimè potero de laudibus HENRICI IIII. efficiamq. præceptionibus Rhetorum omnium valere iuſſis, ne breue admodum tempus quod ad me comparandum datum eſt, in re parum neceſſaria, aut ſuperuacanea à me conſumptum eſſe videatur. Atque ea præcipua cauſa eſt, cur de Regum noſtrorum nobilitate, ſplendore, claritate, antiquitate, Orationem mihi inſtituendā nullo modò eſſe exiſtimem, cum enim à communi ſenſu alienum atque abhorrentem eſſe oporteret, qui tot Summorum Pontificum ſanctitate & doctrinā præſtantium teſtimonia monumentis annalium, & hiſtoriarum conſignata, & perpetuata de Regum noſtrorum dignitate, ac nobilitate vocare auderet in diſquiſitionem. Certè ex ipſis Regni legibus, & inſtitutis, atque ingentibus muneribus Diuina liberalitate illi conceſſis, firmiſſimum, ac certiſſimum argumentum deducere poſſe mihi videor, vt demonſtrem euidenter Regum noſtrorum nobilitatem longa, conſertaque, & nunquam interrupta maiorum ſerie ad nos vſque propagatam, ac diſſeminatam. Sed nolo otio intemperanter abuti, præſertim in ijs rebus perueſtigandis, quæ illuſtri, loco poſitæ

A 2 porri-

porriguntur ſe, atque eminent; neque patiuntur quemquam, in ſui ignoratione verſari. Maiora ne, atque auguſtiora quæ in HENRICO Rege plurimum enituerunt, cum vera, ſolidaq. gloria coniuncta, nullisq. fortunæ caſibus obnoxia ad ſe reſpicere iubent, quibus ille memorabili in poſteros exemplo docuit, nullo modo in fallacibus, ac caducis bonis acquieſcendum. Nam vero cultu Diuini numinis, in quo pietas familiam ducit, præſtantium ſummi, incredibile eſt quam magno, excelſoque animo in eam incubuerit Rex Chriſtianiſſimus, perfeceritq. adhortatione, exemploq. ſuo, vt omnes ordines, omnes ætates in eam vnam intuerentur: id ſolum, & maximum bonum ſibi ducendum putarent, hoc verum eſſe Chriſtianorum patrimonium, cetera omnia externa, vera boni non eſſe, & pleramque iis, qui eiuſcemodi nimiopere gloriantur ingentia detrimenta importare. Excellentem hanc eximiamq. pietatem teſtantur multa aureorum millia ſacris maiorum monumentis, templisq. toto Regno nobiliſſimis inſtaurandis, & in priſtinum ſplendorem reſtituendis, attributa. Quid iam Xenodochia, aut Religioſorum hominum, vel ſacrarum Virginum Cœnobia ab illo vel inſtituta, vel magnis redditibus aucta commemorem? Quid ardentiſſimum ſtudium in reducendis, & ditandis doctiſſimis, & ſapientiſſimis viris Societatis Ieſu, qui in illa atroci bellorum ciuilium tempeſtate, rectum curſum tenere non potuerant, ſed propter, neſcio quam rerum nouarum ſuſpicionem non ſatis firmam ſolum vertere iuſſi erant? eoq. modo ſapientiſſimè prouiſum eſt, ne deeſſent præſtantes viri, qui iuuentutis animos, quod in omni Republica maximi momenti ſemper eſt habitum, omni liberali doctrina excolerent, & probis atque incorruptis moribus, ad omnem virtutem & humanitatem informarent. Quibus exemplis hoc perfecit, vt quam plurimi, qui ſe ſe in varios & inextricabiles opinionum laqueos induerant, reſipuerint, & diſcuſſa errorum caligine veræ religionis lucem aſpexerint. Clementia vero ipſius, & humanitas tanta fuit, vt non modo admirationi noſtris, externisq. hominibus ſemper fuerit, ſed multis etiam qui ſeſe inexpiabilibus ſceleribus obſtrinxerant ſalutaris. Quoſdam enim qui non tam ignoratione quam malorum contubernio, aut rerum nouandarum cupiditate adducti contra ipſum gladios diſtrinxerant, inſidiisq. appetiuerant, benigne, comiterq. exceptos bono animo impoſterum eſſe iuſſit cum

dice-

doceret, graſſari vſque ad ſanguinem non Principum Chriſtianorum eſſe, ſed potius immanium Barbarorum, & alioqui illa humana conſilia Diuina voluntate eſſe ſuperata. Quid ego iam primum, vltimumq. de corporis animiq. incredibili fortitudine, & rei militaris ſcientia HENRICI Regis commemorem? an metuo ne quis me in hoc genere verſatum, ea dicturum contendat, quæ ad turpem quandam aſſentationem propiusquàm ad ipſam veritatem accedere videantur; imo vero id mihi magis metuendum eſſe pro certo intelligo, ne me ſapientes, & æqui rerum æſtimatores res magnas, ingenij inopia, ac tenuitate obſcuraſſe potius, & imminuiſſe quàm amplificaſſe, & illuſtri loco poſuiſſe merito reprehendant. Verum vt ſit, mihi perſuaſiſſimum eſt, fore ſemper quam plurimos graues, & cordatos viros, qui nos antiquum illud elegantiſſimi Poetæ ſequutos approbent, in rebus magnis ſatis eſſe voluiſſe. Illud certè dubitari non poteſt admirandum quiddam eſſe fortitudinem, quæ mortem, & dolorem, aliaq. horribilia, & formidoloſa contemnit, magnoq. & inconcuſſo animo eſſe iubet, in proſpera, aduerſaq. fortuna conſtanter, & æquabiliter perferenda. Itaque cum omnes rectæ animi affectiones, virtutes appellentur, hæc tanquam excellentiſſima id conſecuta eſt, vt virtus ſimpliciter à viro nominaretur: atque ob eam cauſam in omnibus rebus publicis bene conſtitutis, fortiſſimis viris, ouationes, ſupplicationes, triumphi, ſtatuæ, arcus, trophæa, annuæ laudationes, ſingularia denique omnia, & diuinis honoribus proxima ornamenta decreta ſunt, qualia nunquam aut perrarò reliquis virtutibus legimus attributa. Quamobrem cum olim in Græcia duæ eſſent Reſpublicæ inter ſe ſimillimæ, optimiſq. legibus, & inſtitutis temperatæ Cretenſium, & Lacedæmoniorum, vtraque ad præcipue ſpectabat, eoq. referebat omnia, vt ciues quàm fortiſſimi, ac bellicoſiſſimi euaderent: Ideoq: ſcripſit Plato, omnem morem Lacedæmoniorum inflammatum eſſe cupiditate vincendi, neque alio pertinebant conuiuia illa in publico, aut laborioſæ in Gymnaſijs, tum puerorum, tum virginum exercitationes, aut venationes, aut dolorum perpeſſiones, quàm vt ijs in pace facilè ferendis aſſueſcerent, quæ belli neceſſitas afferre ſolet. Sed audeo dicere ſi earum duarum gentium fortiſſimi omnes viri in vnum locum conferantur, vix cum rebus ab HENRICO geſtis eſſe comparandos. Ita-

que

que quod interdum diſerti homines augendi atque amplificandi cauſa dicere ſolent, id ego poſſim hoc loco ſine mendacio dicere, & dies me, & vox, & latera deficient, ſi ab HENRICO geſta ſigillatim, & minutatim enumerare tentauero. Et ſanè quid attinet recenſere vobis ter collatis ſignis ab eo inimicos fuſos, fugatoſque? Centies, & quadragies pugnaſſe eum non ſine magno aliquando, & præſenti vitæ periculo? Tricies, & quinquies ingentes exercitus cum apparuiſſent, virtute militari magno contemptu depuliſſe? Trecentis vrbium, aut variorum locorum obſidionibus præfuiſſe, aut interfuiſſe, aliaq. innumerabilia, atq. mirabilia præſtitiſſe, quorum laudes iiſdem regionibus quibus ſolis curſus continentur; adeò vt hoc vere dicere poſſimus HENRICI IV. ſi cuiuſuis alius quorumcumq. temporum Regis fortitudinem propriam extitiſſe. Laudatur atque in Cœlum tollitur à veteribus omnibus, Thebanus Epaminondas, nō modo rei militaris ſcientia præſtantiſſimus; ſed etiam præclararum omnium artium cognitione inſtructiſſimus, qui cum ad Mantineam fortiſſime pugnans lethale vulnus accepiſſet, vbi victoriam ſuorum eſſe intellexit, tum denique iuſſit ſibi telum, quo transfoſſus erat, de corpore educi, æquiſſimo ſe animo mori dicens, quod Patriam Imperantem Lacedæmonijs reliquiſſet, quam acceperat ſeruientem. Sed HENRICVS non tantum Patriam agro Thebano mirum quantum anguſtiorem, imperantem reliquit, verum etiam Regnum longe maximum, & opulentiſſimum pace, vbique parta, compreſſis, atque eliſis fibris omnium contentionum, ac diſſidiorum in eo ſtatu in quo nunc cernitur collocauit. Prudentia autem ipſius, quam Ariſtoteles verè affirmat Regum atque Imperantium eſſe propriam, æquabilitas & animi moderatio in proſperis aduerſiſq. rebus, quas virtutes antiquiſſimi ſapientum, non vulgarium, aut quorumcunque hominum, ſed Heroum proprias eſſe voluerunt, à me prætermittentur, quia nec pro dignitate ſatis explicari poſſunt, & ſi orationem longius protraxero, videbor fortaſſe quibuſdam moleſtam, atque importunam prolixitatem quæſiuiſſe. De auctoritate verò HENRICI quid dicam? hic autem ne quis erret, cum de auctoritate loquor intelligo potentiam apud Principes, & apud populos firma, & diuturna virtutis, experien-

perientiæ opinione comparatam. Ea antem, quanta in hoc HENRICO fuerit hominum nemini magis, quam Tibi, Beatiſſime Pater, compertum, ac exploratum eſſe arbitror, vt merito ſcripſerint aliqui hiſtorici nobiles rerum experientia edocti, fuiſſe HENRICVM prouidentia quadam Diuina electum, ornamentum Eccleſiæ Catholicæ, ipſaſque delicias Orbis terrarum. Quò magis æquum eſt Chriſtianos omnes toto Orbe diſperſos communi conſenſione, ac conſpiratione, deteſtabile illud atque abominandum parricidium, nulloq. pœnæ genere ſatis expiandum, à ſceleſtiſſimis hominibus commiſſum exſecrari, qui nullas leges, neque humanas, neque Diuinas reueriti auſi ſunt in Regem tam magnis virtutibus ornatum, à Deo Opt. Max. vt tantum populum regeret conſtitutum damnatas illas, ac funeſtas manus inijcere. Ec-quæ vobis erat mens deſperatiſſimi ſicarij? cum inuiolabile illud corpus immaniſſimè trucidabatis? quæ furiæ ex tenebricoſis illis Inferni antris in mentes veſtras immigrauerant, vt tā horribilia, & vel ſolo auditu reformidāda auderetis? Tu vero, Beatiſsime Pater, quē natura ipſa ad honeſtatē, tēperantiam, iuſtitiam ad magnitudinem, & excelſitatem animi, ad omnes denique virtutes conformauit. Qui HENRICVM viuentem Paterna beneuolentia ſemper dilexiſti, complectere eadem Ludouicum filium Chriſtianiſsimum Regem, qui etiam ſi in ea ætate eſt, quæ experientia valere non poteſt, ea tamen eſt indole, ea forma Regia atque liberali, ijs oculis quolibet iaculo penetrabilioribus, ea maieſtate, ac ſerenitate frontis, ea denique partium totius corporis conuenientia, vt S. Ludouici progeniem poſsis agnoſcere, nihil niſi eximium, niſi perfectum, niſi excellens, Vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ de ſe pollicentem. Et certè cariſſimum tibi eſſe Ludouicum non leuibus argumentis ſignificaſti, cum Franciſcum Cardinalem de Gioioſa virum ampliſsimum, honoratæ, magnificæque legationi præficiendum iudicaſti, vt tuo nomine Ludouicum in ſacro fonte ſuſciperet ſalutari aqua tingendum & baptizandum, quo facto oſtendiſti, quàm Paterna charitate Regum noſtrorum liberos proſequerere, quos te filiorum loco habere publicè conteſtatum eſſe voluiſti. Aderit Maria Regis mater ſapientiſsima, & lectiſsima fœmina, quæ non patietur unquam

quam

quam nouis rebus ſtudere, eaque pietate, qua meritò apud omnes in admiratione eſt, & liberos Regios in poteſtate habebit, & Te ſummum Eccleſiæ Catholicę Parentem, vt par eſt, omni cultu, & veneratione proſequetur.

2
414, 19

99 960541